

Samenvatting

BELEIDSONTWIKKELING VOOR DE PERIODE 2017...2025

Kerkgroep Beheer

**College van Kerkrentmeesters
Protestantse Gemeente te Oosterbeek-Wolfheze**

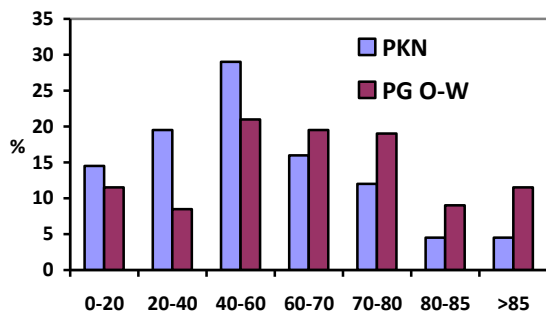
Ontwikkeling ledenbestand, verdere daling en vergrijzing

Voor het opstellen van de onderdelen van het beleidsplan is het nuttig om na te gaan hoe het ledental en de opbouw van de gemeente zich zal ontwikkelen. Dit is niet alleen van belang voor financiële prognoses, maar ook voor het beeld van de pastorale behoeftes, de te verwachten ontwikkelingen voor het jongerenwerk, en voor de mogelijkheid om voldoende kader aan te trekken.

Huidige aantal leden en opbouw ledenbestand

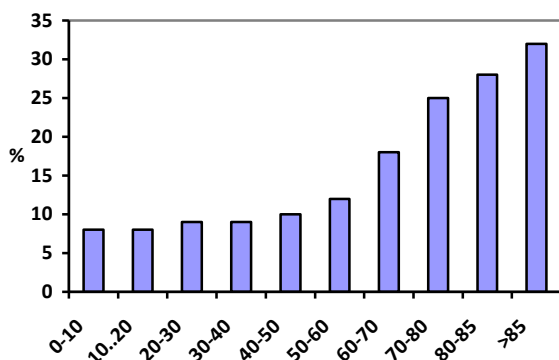
Het totaal aantal leden bedraagt eind 2017 ca. 1800; het aantal adressen ruim 1100

Leeftijdsopbouw

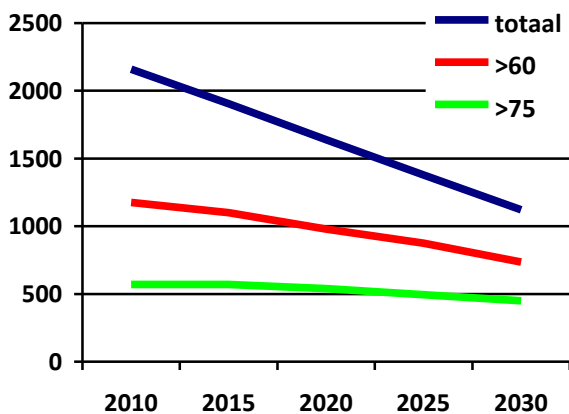
De PG Oosterbeek-Wolfheze is sterk vergrijsd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat de locatie Oosterbeek-Wolfheze in de Gemeente Renkum een oververtegenwoordiging heeft van ouderen boven 70 jaar, en een ondervertegenwoordiging in de leeftijdscategorie 20 tot 40 jaar.

Aandeel PG O-W t.o.v. inwoners O-W

Van de inwoners van Oosterbeek en Wolfheze is in totaal 14,5 % lid van de PG. Landelijk ligt dit cijfer op ca. 11,5 %. Dit komt door de traditioneel protestantse achtergrond van de streek en door de gemiddeld oudere samenstelling. Het gemiddelde aandeel in de burgerlijke gemeenschap mag dan 14,5% bedragen, per leeftijdscategorie zijn er duidelijke verschillen. In de categorie tot 50 jaar ligt dit aandeel niet hoger dan 9%. Vanaf 50 stijgt dit percentage geleidelijk tot 30% en meer voor personen boven de 85 jaar.

Ontwikkeling ledental

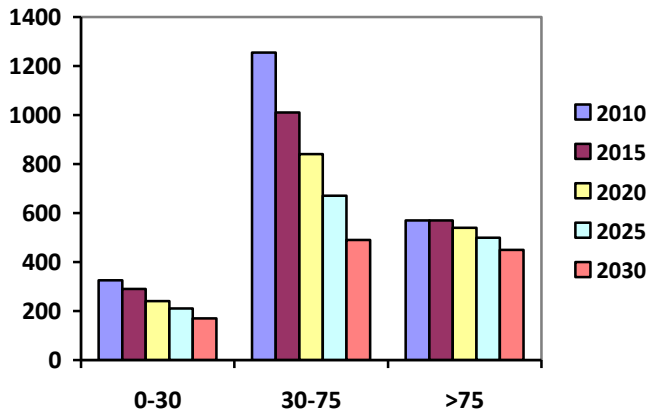
De Provincie Gelderland geeft aan dat de Gemeente Renkum de komende jaren een beperkte krimp zal vertonen. Daarbij neemt overigens de categorie > 65 jaar toe en tekent zich een daling af in alle leeftijdscategorieën daaronder.

De leeftijdsopbouw van de PG O-W en de ontwikkelingen in de burgerlijke gemeente geven de mogelijkheid om een raming te maken van het ledental per leeftijdscategorie.

Het ledental daalt geleidelijk met ca 50 à 60 personen per jaar, en de gemeente vergrijsd verder.

Van de 1800 leden nu is ruim 30% ouder dan 75 jr. In 2030 wordt het ledental geraamd op 1100, waarvan ruim 40% ouder is dan 75.

Ingeschrevenen per leeftijdsgroep

Deze ontwikkelingen zijn van belang voor de te verwachten activiteiten en aandachtsgebieden in de gemeente. De groep ouderen blijft voorlopig redelijk stabiel; de groep waaruit het kader komt verkleint sterk. Jonge gezinnen gaan een nog kleiner deel uit maken en het aantal kerkgangers zal geleidelijk dalen.

Uit de figuur hiernaast blijkt dat de groep waaruit het kader komt, 30-75 jaar, met een derde inkrimpt in de komende 10 jaar. Deze trend is al langer waarneembaar; het is dus ook niet zo gek dat het vinden van medewerkers steeds lastiger wordt.

Voor de lange termijn is van belang dat ook de groep jongeren in dit scenario verder daalt. Voldoende stof om na te denken over welke gevolgen en uitdagingen dit heeft voor alle werkzaamheden.

Het op te stellen beleidsplan zal rekening moeten houden met deze ontwikkeling, ook al betreft dat een horizon van zo'n vier à vijf jaar. In die periode is de beschreven trend niet anders. Timing, voorbereiding en communicatie van aanpassingen zijn essentieel.

Meelevendheid en participatie als kerkvrijwilliger

Het meten van meelevendheid is niet eenvoudig, maar toch wel van belang wanneer we kijken naar participatie als kerkvrijwilliger. Over het algemeen gaat op dat die participatie hoger is bij grotere meelevendheid. Het bezoek aan kerkdiensten geeft niet een volledig beeld maar wel een indicatie.

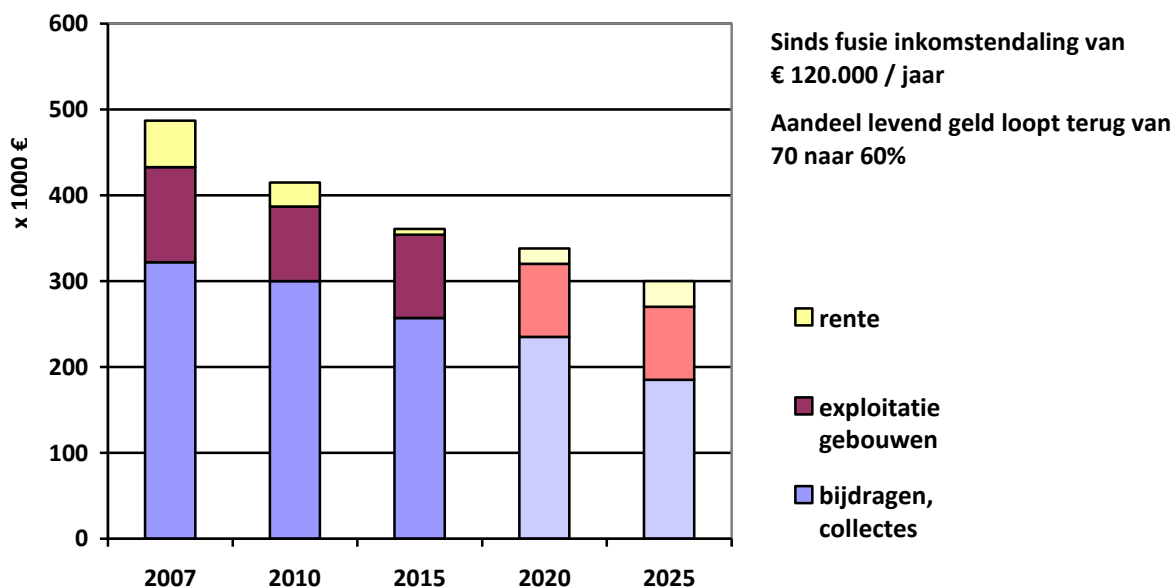
De zondagse kerkdiensten van de PG O-W worden gemiddeld bezocht door ca. 15 % van de gemeenteleden (= 2 % van de bevolking). Op hoogtijdagen ligt dit percentage niet hoger dan 18 à 23%. Rekening houdend met betrokken gemeenteleden die niet naar de kerk kunnen gaan en met wat minder dan wekelijkse kerkgangers, bedraagt het aantal zeer betrokken leden ca 350 (ca. 20%).

Dit betekent dat met een aantal van ca 250 structurele kerkvrijwilligers de participatie van betrokken gemeenteleden hoog is. En dat stemt overeen met de waarneming zondags in de kerk; veel van de aanwezigen zijn op een of andere wijze actief.

Het aandeel van vrijwilligers bedraagt:

t.o.v. de gehele gemeente	ca. 15 %
t.o.v. 30-75 jarigen	ca. 25 %
t.o.v. betrokken 30-75 jarigen	ca. 80 %

Ontwikkeling inkomsten, voortgaande geleidelijke daling

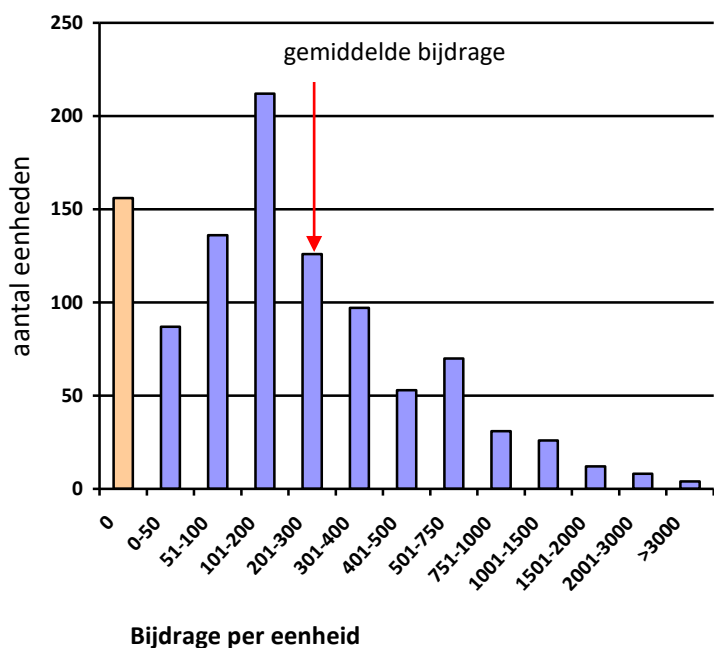

De belangrijkste bron van inkomsten is de jaarlijkse bijdrage van leden; collecten en giften voegen daar ca 6% aan toe. Daarnaast zijn er opbrengsten uit de exploitatie / verhuur van gebouwen, waar overigens ook kosten voor beheer tegen over staan. Een klein deel bestaat uit rente-inkomsten.

De opbrengsten uit verhuur en rente stijgen de komende jaren naar verwachting met de inflatie. Als gevolg van de te verwachten voortschrijdende daling van het ledental, gepaard gaand met wegval betere betalende leden, is rekening te houden met voortgaande daling van de vrijwillige bijdrages.

Vrijwillige bijdragen

Ca. 85% van de ingeschrevenen draagt bij aan de actie kerkbalans (bij ca. 25% betrokken leden). De gemiddelde bijdrage voor de kerk (excl. diaconie) per eenheid bedraagt ca € 280 per jaar. Gespreid over alle leden komt dit neer op ca € 130 per jaar per ingeschrevene.

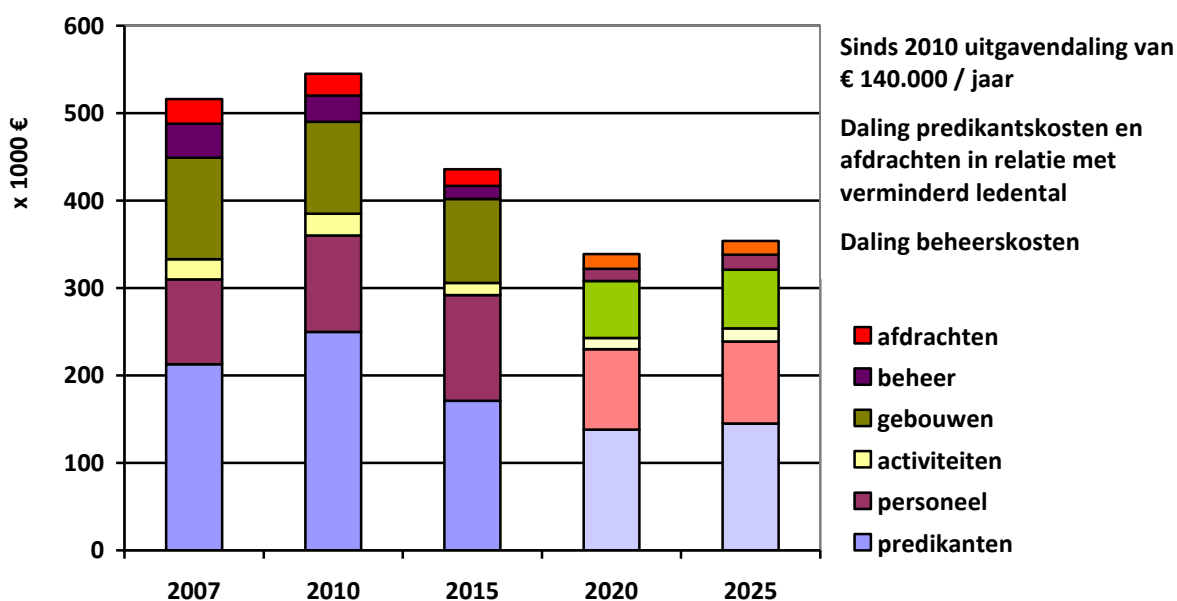
Er is een forse spreiding in kerkelijke bijdragen. Hierdoor is de inkomstenverdeling ook asymmetrisch. Een groot deel van de inkomsten wordt opgebracht door een beperkt aantal gemeenteleden.

20 %	komt van	2,5 %	aantal leden
40 %	van	8 %	
60 %	van	18 %	
80 %	van	35 %	
100 %	van	85 %	

Ook is de gemiddelde bijdrage van oudere gemeenteleden hoger, waardoor zij zorgen voor een groot deel van de inkomsten:

50 % inkomsten komt van > 75 jaar
75 % inkomsten komt van > 65 jaar

Ontwikkeling uitgaven, verdere reductie

Door mutaties in de **predikantbezetting** zijn de afgelopen jaren de predikantskosten duidelijk neerwaarts bijgesteld. Na het beëindigen van het ouderen pastoraat door ds. Valk, het vertrek van ds. Spoelstra en het emeritaat van ds. Baaltjes-Faber is de bezetting geleidelijk teruggebracht van ca 3 fte in 2007 naar 1,7 fte in 2017. Het aantal leden per predikant ligt daarmee overigens nog onder het landelijk gemiddelde. Door concentratie van de zondagmorgendiensten in de Vredebergkerk zijn er tevens minder kosten voor gastpredikanten.

In de prognose wordt er van uitgegaan dat bij het emeritaat van ds. van der Veen in 2020 zijn fulltime functie vanaf dat moment zal worden ingevuld in deeltijd, waardoor de totale bezetting verder afneemt naar 1,4 fte, in lijn met de verdere ledendaling.

De **salariskosten voor overig personeel** zijn de laatste jaren vrijwel onveranderd gebleven, in lijn met er aan verbonden werkzaamheden voor de exploitatie van de gebouwen en het kerkelijk bureau. Sinds 2014 wordt de financiële administratie geheel in eigen beheer uitgevoerd. Per saldo stegen daarmee de personeelslasten niet, terwijl de bijdrage aan KKA is verminderd. Vanaf 2018 vervalt de exploitatie van de Burcht en vallen beheerskosten weg. Per medio 2019 gaat dhr. Mons met pensioen. Aangenomen wordt dat zijn werkzaamheden deels door vrijwilligers (kosterdiensten) en deels door parttime beheerders worden ingevuld. Per saldo ontstaat hierdoor een duidelijke besparing.

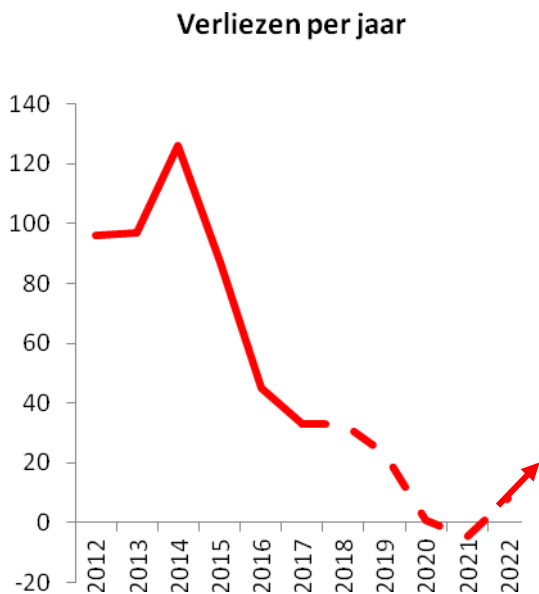
De **kosten van onroerend goed** zijn de derde belangrijke kostenpost. Vaste lasten en onderhoudskosten zijn gedaald als gevolg van de verkoop van inmiddels 3 woningen. Het besluit om de gebouwen in Wolfheze en de kosterwoning binnen enkele jaren af te stoten leidt tot minder uitgaven voor onderhoud en vaste lasten. Er wordt van uitgegaan dat deze voorzieningen uiterlijk in 2020 zijn afgestoten waardoor al deze kosten wegvallen. Verder treedt er een reductie van energiekosten op als gevolg van de verduurzaminginvesteringen in de Vredebergkerk en de vermindering van het aantal diensten op de zondagmorgen.

De **kosten voor activiteiten en beheer** worden de komende tijd constant verondersteld. De **afdrachten aan de PKN** dalen in lijn met de inkomsten.

Een groot deel van de uitgaven is onderhevig aan reguliere kostenstijgingen. Aangenomen moet worden dat deze tenminste met het inflatiepercentage zullen stijgen. (Hier aangenomen op 2% per jaar).

Financiële gevolgen, afnemende tekorten in komende jaren

Vanaf 2008 schommelden de jaarlijkse tekorten rond de € 100.000 per jaar. Voor het eerst zet in 2016 een reductie in van het exploitatietekort. Door de doorwerking van voornoemde maatregelen gaat het resultaat richting 0 rond het jaar 2020. Als gevolg van te verwachten verder dalende inkomsten uit vrijwillige bijdragen en het effect van inflatie op de kosten zullen de tekorten zonder verdere maatregelen overigens daarna weer gaan oplopen.

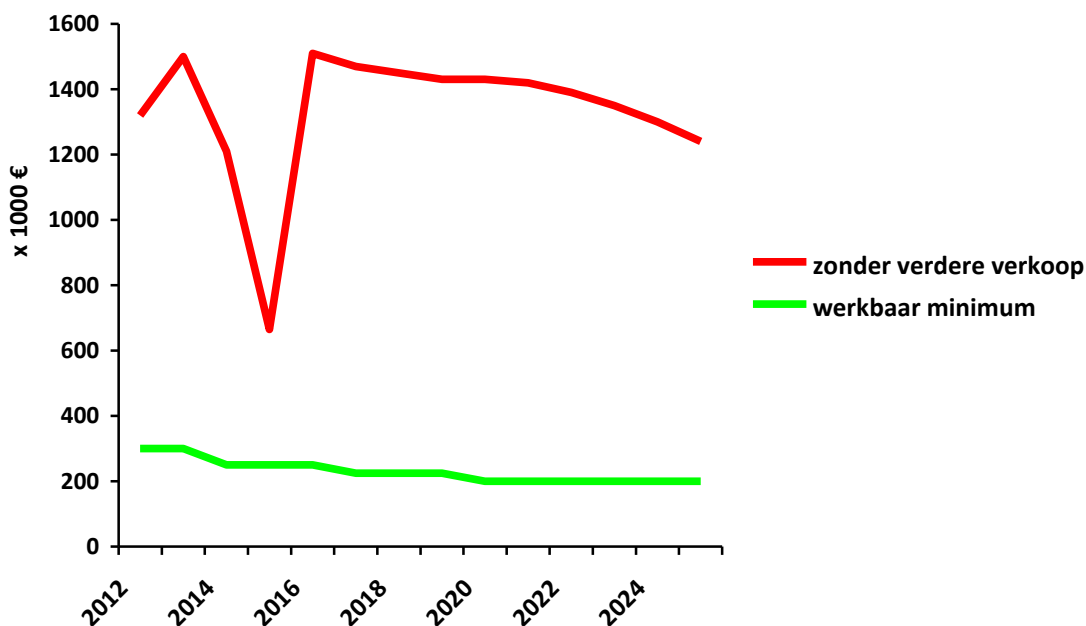
Het **cumulatieve tekort uit normale exploitatie** over de periode 2007 t/m 2017 bedroeg ruim **€ 950.000**.

De verbouw van de Vredeberkerk en de Oude Kerk vergden daarnaast per saldo ca. € 980.000 aan middelen, terwijl voor verduurzaming en gevelherstel van de Vredebergkerk nog eens € 270.000 werd uitgegeven.

Daartegenover stonden bijzondere inkomsten uit nalatenschappen van € 180.000.

De verkoop van grond en woningen met een opbrengst van € 1.580.000 maakten het mogelijk voornoemde tekorten voor een groot deel op te vangen.

Per saldo ligt de kaspositie eind 2017 beperkt lager dan die bij de start van de fusie. Daar staat tegenover dat het onroerend goed bezit drastisch is ingeperkt.

Prognose kaspositie bij verder ongewijzigd beleid